

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

**ДО
Г-Н ЛЮБОМИР КАРИМАНСКИ
ПРЕСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯТА ПО
БЮДЖЕТ И ФИНАНСИ**

Относно: Законопроект за държавния бюджет на Република България за 2022г., №47-202-01-7, внесен на 01.02.2022г. от Министерски съвет

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН КАРИМАНСКИ,

Обръщам се към Вас по повод предложението в §75 от Преходните и заключителни разпоредби на Законопроекта за държавния бюджет на Република България за 2022 г. за закриване на Националния компенсационен жилищен фонд при Министерски съвет. Предвижда се прекратяване на пълномощията на Управителния съвет на фонда от датата на влизане на закона в сила, а в двумесечен срок от влизането в сила на закона Министерският съвет урежда правоотношенията, свързани със закриването на фонда по ал. 1, и назначава ликвидационна комисия.

Към настоящия момент функциите на Националния компенсационен жилищен фонд са регламентирани в Закона за уреждане правата на гражданите с многогодишни жилищно-спестовни влогове /ЗУПГМЖСВ/ и Правилника за прилагането му. Съгласно нормативната уредба, Националният компенсационен жилищен фонд има за цел да организира набирането, управлението и използването на имущество по фонда. Средствата на фонда се изразходват за финансово компенсиране на жилищно-спестовните влогове.

Наясно съм, че според §11 от Преходните и заключителни разпоредби на ЗУПГМЖСВ, изплащането на левови компенсации се извършва от Националния компенсационен жилищен фонд чрез местните комисии по чл. 8, ал. 2 по реда на постъпилите заявления за реализирани права по ал. 3, в срок до 31 декември 2019 г.

Проблемът с лихвоточките на гражданите от години е на вниманието на институцията на омбудсмана и продължават да постъпват жалби с искане за справедливото му разрешаване. Все още голяма част от хората не могат да изпълнят условията, предвидени в закона, за да получат сумите по натрупаните лихвоточки; други са пропуснали сроковете да реализират правата си; трета група са изпълнили условията, подали са документите в местните комисии към общините, но все още не са получили сумите си.

В зависимост от поставените проблеми на гражданите, в рамките на правомощията на институцията, са изпращани препоръки до компетентните органи за предприемане на конкретни действия, включително до министъра на финансите да се предвидят повече

средства в бюджета, за да се изплащат своевременно сумите на правоимащите граждани, както и до Народното събрание за удължаване на сроковете.

За голяма част от вложителите обаче се оказва невъзможно да реализират правата си, тъй като съгласно действащия ЗУПГМЖСВ, гражданите могат да получат сумите по влога единствено ако изпълнят условието да са закупили или да са започнали изграждане на жилище. За съжаление, друга възможност законът не е предвидил за ползване на сумите от натрупаните лихвоточки. В нормативния акт, също така бяха въведени и допълнителни условия, на които трябва да отговарят правоимащите (чл.2 от ЗУПГМЖСВ).

На този фон, докато все още има некомпенсирани граждани, намирам за притеснително закриването на фонда, още повече, че няма данни ликвидационната комисия да предприеме нужните действия за защита на правата на гражданите, а само относно преустановяването на дейността на фонда.

Бих искала да припомня, че през 2016г. беше приет на първо четене от Народното събрание законопроект за изменение на действащия закон, като предложените изменения включваха допълнителни възможности за компенсация като например т. нар. лихвоточки да могат да се използват като платежно средство за заплащане на дължими данъци и такси към държавата и общините, както и удължаване на срока за изплащането на левови компенсации до погасяването на всички заявени претенции.

В качеството си на застъпник на правата на гражданите омбудсманът изрази своята подкрепа за предложените промени в закона, като в становището до председателя на Народното събрание изрично бе подчертано, че измененията трябва да бъдат приети, за да може правоимащите граждани да се възползват от правата, които имат като притежатели на жилищно-спестовни влогове.

В заключение, считам за важно да обърна внимание, че към евентуално закриване следва да се пристъпи само след задълбочен анализ на фактичката ситуация, като се отчетат всички фактори, оказващи влияние върху нея и след изчерпване на всички останали възможности.

В същото време следва да се отбележи, че не се предвижда създаването на нова структура със същите или подобни функции, а има останали граждани, които не са получили компенсации.

Предвид гореизложеното, в защита правата на гражданите и съгласно правомощията ми по Закона за омбудсмана се обръщам към Вас за извършаване на задълбочен анализ преди да се пристъпи към закриване на Националния компенсационен жилищен фонд, както и обмисляне на вариант за създаването на нова структура със същите или подобни функции, с цел гарантиране правата на гражданите притежаващи жилищно-спестовни влогове.

С уважение,

ПРОФ. Д-Р ДИАНА КОВАЧЕВА
ОМБУДСМАН НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ